

OPINIE JURIDICĂ

în legătură cu inițierea procesului de actualizare a Programului Național de Aderare la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (HG nr. 306/2025)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	42/25 din 12 noiembrie 2025
Destinatar:	Ministerul Justiției, Direcția avizare acte normative e-mail: secretariat@justice.gov.md
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoane de contact: Carolina BAGRIN, Directoare de program, e-mail: carolina.bagrin@crjm.org , Ilie CHIRTOACĂ, Președinte, e-mail: ilie.chirtoaca@crjm.org .

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) prezintă această opinie Ministerului Justiției în contextul inițierii procesului de actualizare a Programului Național de Aderare a RM la UE pentru anii 2025-2029 (HG nr.306/2025).

CRJM a examinat recomandările formulate de [Comisia Europeană în Raportul de Extindere 2025](#), care reflectă principalele domenii ce necesită atenție prioritară pentru avansarea Republicii Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană, în special în cadrul Clusterului 1 – Valori fundamentale. Aceste recomandări vizează consolidarea statului de drept, întărirea instituțiilor anticorupție și de integritate, precum și protecția efectivă a drepturilor omului.

În **domeniul justiției**, Comisia Europeană a subliniat necesitatea finalizării procesului de evaluare externă (vetting) a judecătorilor și asigurarea continuității acestuia pentru procurori, pentru a garanta independența, integritatea și responsabilitatea corpului judiciar. Totodată, s-a accentuat importanța introducerii unor mecanisme obiective, automate și transparente de repartizare a cauzelor în instanțe și procuraturi, ca instrument de prevenire a influențelor externe și a abuzurilor.

În ceea ce privește **combaterea corupției**, raportul recomandă întărirea cooperării interinstituționale între Procuratura Anticorupție, Centrul Național Anticorupție și alte organe de aplicare a legii, pentru a spori eficiența investigațiilor și a urmăririlor penale. De asemenea, este necesară consolidarea capacităților instituționale, logistice și financiare ale Avocatului Poporului și ale Consiliului pentru Egalitate, pentru a asigura o protecție reală și accesibilă a drepturilor fundamentale.

În domeniul **drepturilor omului**, Comisia a recomandat ratificarea Protocolului nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care extinde aplicabilitatea principiului nediscriminării, precum și adoptarea Programului Național de Incluziune Socială a Persoanelor cu Dizabilități, ca instrument strategic pentru implementarea prevederilor Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Astfel, ținând cont de aceste recomandări, CRJM propune completarea [Anexei B la Clusterul 1 – „Valori fundamentale”](#), după cum urmează:

1. Punctul 1 (Capitolul 23) – CRJM propune reformularea acțiunii astfel încât aceasta să vizeze evaluarea implementării Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, precum și elaborarea unei noi strategii (program) pentru perioada ulterioară. Această ajustare are drept scop asigurarea continuității reformelor și valorificarea lecțiilor învățate în procesul de elaborare a noii strategii post-2025.
2. Punctele 2–4 (Capitolul 23) – În principiu, aceste acțiuni vizează procesul de constituire a organelor de autoadministrare și disciplină din sectorul justiției, prin:
 - numirea și/sau selectarea membrilor Colegiului de selecție și evaluare a judecătorilor și a Colegiului disciplinar, urmare a exercițiului de pre-vetting și a concursurilor organizate până la completarea tuturor funcțiilor;
 - numirea membrilor Colegiului de disciplină și etică a procurorilor, în baza acelorași principii de integritate și transparență;
 - numirea tuturor judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție, după finalizarea exercițiului de vetting.

CRJM propune reformularea acestor acțiuni astfel încât să reflecte finalitatea proceselor menționate – respectiv finalizarea numirilor și completarea integrală a componentelor acestor organe și instanțe – până la sfârșitul anului 2026. Această ajustare este necesară pentru a sublinia caracterul concret și limitat în timp al acțiunilor, în concordanță cu angajamentele asumate în cadrul procesului de aderare la Uniunea Europeană și cu calendarul stabilit de Comisia Europeană pentru capitolul Justiție și Drepturi Fundamentale.

3. Punctul 5 (Capitolul 23) – CRJM recomandă reformularea acțiunii pentru a reflecta obiectivul **de finalizare integrală** a procesului de vetting al judecătorilor curților de apel, precum și al președinților și vicepreședinților judecătoriilor, în conformitate cu recomandările formulate în Raportul de Extindere 2025 al Comisiei Europene. De asemenea, CRJM evidențiază necesitatea accelerării procesului de evaluare externă a procurorilor, astfel încât acesta să se desfășoare în paralel și în condiții de echitate cu cel aplicat judecătorilor. O abordare coerentă și uniformă a proceselor de evaluare va contribui la întărirea încrederii publice în sistemul judiciar și la respectarea principiului tratamentului egal între cele două corpuri profesionale.
4. CRJM propune completarea anexei cu o nouă acțiune care să vizeze introducerea unui sistem aleatoriu de repartizare a cauzelor pentru procurori, bazat pe criterii stricte și obiective, cu scopul de a preveni orice formă de interferență în activitatea procurorilor și de a consolida transparența și responsabilitatea instituțională. Această recomandare este în concordanță cu recomandările formulate în Raportul de Extindere 2025.
5. CRJM recomandă, de asemenea, completarea cu o altă acțiune care să țină seama spre modificarea legislației pentru a introduce vettingul obligatoriu al tuturor judecătorilor desemnați în completele specializate anticorupție, inclusiv al celor din prima instanță, de către Comisia relevantă, în conformitate cu Legea nr. 192/2025. Această propunere reflectă recomandările Raportului de Extindere 2025.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

6. Punctul 50 (cap 23) – CRJM propune revizuirea indicatorilor aferenți acestui punct, întrucât accentul nu trebuie plasat exclusiv pe numărul de instruirii realizate, numărul persoanelor instruite anual sau numărul de funcții vacante ocupate, ci pe creșterea nivelului de retenție al personalului și consolidarea capacităților instituționale.
7. Retenția personalului din instituțiile naționale de drepturile omului este condiționată, în primul rând, de eliminarea discriminării salariale existente între aceste două instituții (Oficiul Avocatului Poporului și Consiliul pentru Egalitate), precum și de alinierea nivelului de remunerare la cel al altor instituții publice cu atribuții comparabile. Valoarea muncii prestate în cadrul acestor instituții este echivalentă, iar principiul egalității de tratament impune asigurarea unei remunerări echitabile și proporționale cu responsabilitățile exercitate. Astfel, se recomandă includerea expresă, în cadrul indicatorilor de rezultat, a obligației de asigurare a resurselor financiare adecvate pentru exercitarea mandatului instituțional, inclusiv prin ajustarea corespunzătoare a salariilor personalului, astfel încât să fie garantate independența, stabilitatea și eficiența instituțiilor de drepturile omului.
8. CRJM propune includerea unei noi acțiuni care să vizeze ratificarea Protocolului nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în vederea extinderii cadrului de protecție împotriva discriminării și alinierii la standardele europene în domeniul drepturilor fundamentale. Această recomandare se regăsește expres în Raportul de Extindere 2025 al Comisiei Europene. La acest subiect, CRJM a elaborat o Notă analitică privind [impactul ratificării Protocolului nr. 12 la CEDO de către Republica Moldova](#), în care sunt abordate detaliat implicațiile juridice și practice ale ratificării. Analiza a constatat că nu există impedimente constituționale pentru ratificarea acestui instrument internațional și formulează un set de recomandări privind desfășurarea procesului de pregătire în vederea ratificării.
9. CRJM propune, de asemenea, includerea unei acțiuni distincte privind adoptarea Programului Național de Incluziune Socială a Persoanelor cu Dizabilități pentru perioada 2026 – 2030, conform recomandărilor formulate în Raportul de Extindere 2025, cu scopul de a consolida politicile publice de incluziune și egalitate de șanse pentru persoanele cu dizabilități.

Totodată, solicităm respectuos includerea reprezentanților CRJM în grupul de lucru pe Capitolul 23 și în circuitul de comunicare în cadrul acestui grup de lucru pentru a putea monitoriza progresele, inclusiv pentru a putea contribui activ și a oferi suport tehnic și analitic acolo unde va fi necesar sau solicitat.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu deosebit respect,

Ilie Chirtoacă
Președinte

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org
www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva